

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

Administration According to Good Governance of The Wang Sai Subdistrict Administrative Organization Wang Neur District Lampang Province

พีระ พันธุ์งาม*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง 2) ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 371 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบ

ความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน ได้แก่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบลวังซ้าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเปรียบเทียบเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับที่ 1 ด้านหลักความคุ้มค่า อันดับที่ 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม อันดับที่ 3 ด้านหลักนิติธรรม อันดับที่ 4 ด้านหลักคุณธรรม อันดับที่ 5 ด้านหลักความโปร่งใส อันดับที่ 6 ด้านหลักความรับผิดชอบ 2) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล

* รองอธิการบดี สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญ ได้แก่ สภาองค์กรการบริหารส่วนตำบลวังซ้ายควรมีการ ตรวจสอบการออกข้อบัญญัติ กฎระเบียบให้สอดคล้อง กับความจำเป็นตรงกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น ควรจัด ระบบการควบคุมภายในเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบ การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ต้องมีความโปร่งใส มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ และควรส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการบริหารงานโดยจัดให้มีศูนย์เครือข่าย ภาคีประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบการบริหารงาน

คำสำคัญ : การบริหาร หลักธรรมาภิบาล องค์การบริหาร ส่วนตำบล

Abstract

This research of objective aim to 1) Studies the administration according to good governance of The Wang Sai Subdistrict Administrative Organization Wang Neur District Lampang Province. 2) Compare demographic factors; Sex, Age, Education level, profession, monthly income. 3) Study feedback from the public area of responsibility Sub-district Wang Sai Subdistrict. This study employed mixed methods of research with the samples were 371 villagers, based on the formula of sample size of Taro Yamane. Descriptive statistics; percentages, means, standard deviation, inferential Statistics; T - Test and F - Test were hypothesis Testing tools. Qualitative research with Contributor were 10 people and analyze data

by content analysis and content comparison.

The findings were as follows. The results of research on the overall level of Administration According to Good Governance at The Wang Sai Subdistrict Administrative Organization is high level. The first part is cost-effectiveness followed by participation, rule of law, morality, accountability and responsibility respectively. Hypothesis testing that personal factors with different affecting the administration according to good governance differences is statistically significant 0.05 and feedback on key issues is should monitor the issuance of regulations in accordance with the need to meet local problems, The internal control system should be organized to prevent misconduct. The operation is transparent, Evidence can be verified and It should encourage the people to participate in monitoring the administration.

Keywords: Administration, Good governance, Sub-district Administrative Organization

บทนำ

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์ หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐในระบบ ประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็น และ ให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วม ในการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีการตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่ กระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การจัดซื้อ จัดจ้าง และการแต่งตั้งถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง

เพื่อความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนเร่งส่งเสริมความสนใจในบทบาท และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น ซึ่งเหตุผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญก็เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนการดำเนินการอันเนื่องจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลาง โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมดำเนินการ ตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง เพื่อให้การพัฒนาส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (สิริพัฒน์ ลามจิตฺต, 2550)

การมีรูปแบบการกระจายอำนาจและจำนวนที่มากมาย กระจายอยู่ทั่วทุกปริมณฑลของพื้นที่ 77 จังหวัด ทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบลจนถึงองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมทั้งท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานครกับเมืองพัทยา ทำให้ท้องถิ่นเกิดความแตกต่างอย่างมากทั้งขนาด ความยากง่าย ความซับซ้อน มีหลายมิติและวิธีการเข้าไปบริหารจัดการ ที่สำคัญท้องถิ่นมาจากฐานประชาชน จึงมีหลายเสียง หลายปาก หลายความคิด หลายหัวใจ หลายความรู้สึก และหลายอารมณ์งานท้องถิ่นจึงหามาตรฐานที่เป็นบรรทัดฐานได้ยากทำให้เกิดปัญหาเรื่องเรียนอยู่เป็นประจำเพราะท้องถิ่นมีความเป็นอิสระแต่มีการกำกับควบคุมจากทางที่มีกรอบ กฎ กฎหมาย กติกา เป็นแนวทางการบริหาร จึงมีระเบียบมากมายและมีประเด็นให้ตีความอยู่เนื่อง ๆ

“ธรรมาภิบาล” หรือ “Good Governance” มีที่มาจากวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง ในปี พ.ศ. 2540 ส่งผลให้ประเทศในทวีปเอเชีย ประสบปัญหาทาง

เศรษฐกิจจนต้องขอความช่วยเหลือจากธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งองค์กรเหล่านี้มีความเห็นว่าประเทศในทวีปเอเชียที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ดังนั้น เมื่อประเทศไทยขอความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจทำให้องค์กรเหล่านี้ตั้งเงื่อนไขต้องปรับปรุงให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารงาน(สำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, 2556)

ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครองในปัจจุบัน เป็นการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รัก สามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยี่ยงวามวาระวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้ลึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และโลกในยุคปัจจุบัน โดยโลกปัจจุบันได้หันไปให้ความสนใจกับเรื่องของโลกาภิวัตน์และธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการที่ดี มากขึ้น แทนการสนใจเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมดังแต่ก่อน เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกัน การติดต่อสื่อสาร การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่ออีกที่หนึ่ง การพัฒนาเรื่องของการเมืองการปกครองได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากจะทำให้ประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การมุ่งดำเนินธุรกิจหรือปฏิบัติราชการต่าง ๆ โดยไม่ให้ความสนใจถึงเรื่องของสังคม ประชาชนและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นไป

ไม่ได้อีกต่อไป การมีการบริหารจัดการที่ดีจึงเข้ามาเป็น เรื่องที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและเริ่มมีการ นำไปปฏิบัติกันมากขึ้น ดังนั้นแนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” จึงมีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานภายใน ประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับ หน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของ หน่วยงานปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพมีการบริการ สาธารณะต่าง ๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชน ทำให้ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนได้มีการกำหนดแผนงาน โครงการเพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบให้สอดคล้อง กับหลักธรรมาภิบาล เพราะธรรมาภิบาลจะครอบคลุมถึง ทุก ๆ ด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคมทั้งใน ด้านการเมือง ภาคธุรกิจ ระบบการศึกษา รวมทั้งภาค ประชาชน และสังคมด้วยนั่นเอง การบริหารราชการ แผ่นดินในปัจจุบันของรัฐบาล มีนโยบายที่จะพัฒนา การเมือง การปกครองของประเทศไปสู่การปกครอง ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถปกครองตนเอง และพิทักษ์สิทธิของตนได้มากขึ้น มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพ เสริมสร้างหลักนิติรัฐ นิติธรรม สร้างความโปร่งใส และจัดการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดินและ ให้บริการประชาชน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีความสนใจซึ่งผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ทั้งในส่วนผู้บริหาร ข้าราชการและ ลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ในการจะได้นำไปปรับปรุง เพื่อให้บริการกับประชาชนในเขตรับผิดชอบได้ตรงต่อ ความต้องการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

2. ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนในพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย แตกต่างกันจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 คือ หลักธรรมาภิบาล (Good governance) ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรผู้ที่อาศัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จำนวน 5,061 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 371 คน อ้างอิงจากสูตรของการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน

3. ขอบเขตระยะเวลา การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2560 - เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร

การบริหารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมืออันสำคัญในอันที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าการบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร มีลักษณะการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพราะการวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและการเจริญเติบโตของการบริหาร ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัว องค์กรการโดยอ้อมเกี่ยวข้องกับการบริหารอยู่เสมอ ดังนั้นการบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม สอดคล้อง กับพระธรรม-โกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต, 2549) ที่กล่าวว่า การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี 5 ประการ นอกจากนี้ เทย์เลอร์ Frederick W. Taylor (อ้างในพิทยา บวรวัฒนา, 2556) ได้กล่าวว่า 1) การบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์และการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์จะต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานเพื่อให้ได้วิธีที่ดีที่สุด 2) การคัดเลือกคนทำงาน 3) จะต้องมีการพัฒนาคนงานโดยการสอนวิธีการทำงาน 4) ต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่

ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บุคคลต่าง ๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอน เป็นระบบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร ส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการ ต้องประกอบด้วย 1) การแบ่งงานกันทำ 2) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ 3) การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว 4) สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่เฮนรี ฟาโย (Henry Fayol) (อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545: 5) การรวมอำนาจ 6) การมีเป้าหมายเดียวกัน 7) หลักความเสมอภาค 8) การออกคำสั่ง 9) ความคิดริเริ่ม 10) ความมีระเบียบวินัย 11) คำตอบแทน 12) ความมั่นคงในงาน 13) ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์กร 14) ความสามัคคี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล

การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคมการเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืนและมีเสถียรภาพ (ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภู่อะกุล, 2549)

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ

แม้จะเป็นแนวความคิดที่ใหม่ในการพัฒนาการของการใช้คำ Good Governance เพิ่งมีคำนี้ปรากฏและมีการใช้ในวงการของนักวิชาการที่สนใจการพัฒนาการปกครองและการปกครองของสังคมเมื่อไม่นานมานี้ (อรพินท์ สพฤกษ์ชัย, 2553) เป็นแนวความคิดที่ทั่วโลกให้ความสนใจมากแนวคิดหนึ่งในสถานการณ์โลกปัจจุบัน ดังที่ธนาคารโลก (World Bank, 1989) มีข้อสรุปไว้ว่า หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือวิธีการปกครองที่ดีตามคัมภีร์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานกล่าวว่าแนวความคิดนี้จะเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของบรรดาประเทศต่าง ๆ ที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจให้กลับคืนสู่สภาวะปกติ มีเสถียรภาพได้อย่างรวดเร็วองค์ประกอบของธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการรอบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางและวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่เรียกว่า สังคมที่ประกอบด้วยธรรมเป็นสังคมที่ใช้หลักธรรมาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจในทุกกรณี

การนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในประเทศไทยเมื่อครั้งแรกที่มีการอ้างถึงคำว่า “Governance”

ตามความหมายที่ใช้กันในวงวิชาการนั้นคำว่า Governance ถูกใช้ในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินของประเทศ ไทยจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในปี พ.ศ. 2540 เมื่อคราวประเทศไทยเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งภายหลังการแสดงเจตจำนงการกู้เงินในครั้งนั้นของรัฐบาลไทยนี้เองที่ทำให้นักวิชาการกลุ่มต่าง ๆ เริ่มหันมาสนใจ Governance ในบริบทของสังคมไทยมากขึ้น (ธีรยุทธ์ บุญมี, 2542) ต้องพัฒนา

ระบบโครงสร้างและ กระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542) และจะต้องสร้าง ธรรมนูญให้เกิดขึ้นและมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้ในสัญญา รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างเคร่งครัด ปัจจัยทั้งสองนี้จะช่วยให้ประเทศที่ประสบปัญหาสามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้กลับสู่เสถียรภาพได้อย่างรวดเร็ว (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., 2545) ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้จึงได้รวบรวมและสรุปองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักธรรมาภิบาลที่ปรากฏอยู่ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อนำมาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของคน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดการเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น สาระสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่น (โกวิท วัฒนงาม, 2554) วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสเรียนรู้ฝึกปฏิบัติและเข้าใจถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเรียนจากของจริงปฏิบัติจริงมิใช่เรียนแต่เฉพาะทางทฤษฎี ซึ่งถือได้ว่าการศึกษาท้องถิ่นเป็นโรงเรียน

หรือสถานที่ฝึกหัดและปลูกฝังการเมืองการปกครองและการบริหารตามหลักการประชาธิปไตย

2. เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในส่วนกลางไปให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นลักษณะของการกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารไปให้ประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง

3. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลในส่วนกลางเพื่อปฏิบัติงานด้านการปกครอง การบริหารและการจัดบริการสาธารณะเพื่อประชาชนส่วนร่วมในท้องถิ่นโดยการปฏิบัติงานดังกล่าวด้วยตนเอง

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานการลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจ และทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่นการกระจายอำนาจจัดตั้งใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเข้มแข็งได้นั้นจะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ส่วนด้วยกัน เช่น มีการบริหารจัดการที่ดี มีสมาชิกคณะกรรมการบริหารและเจ้าพนักงานที่เข้าใจ บทบาทหน้าที่ มีความซื่อสัตย์ มีความรู้ความสามารถ ขณะเดียวกันจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดีด้วยจึงจะเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ความเจริญได้ตามที่มุ่งหวัง สิ่งที่ทำหายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ ทศนคติ วิธีคิด วิธีการทำงานของบุคลากร องค์กรการบริหารส่วนตำบลให้ไปสู่การเป็นราชการยุคใหม่ โดยยึดถือหลักธรรมาภิบาลในการบริหารปกครองท้องถิ่น (อรพินท์ สฟโซคชัย, 2553) แม้ว่าท้องถิ่นทุกรูปแบบในประเทศไทย นับแต่

กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล จะมีกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ในการบริหารจัดการของตนอย่างแจ่มชัดก็ตาม ท้องถิ่นเหล่านั้นยังจะต้องจัดให้มีประชาคมแต่ละสาขาขึ้นมา (ประมวล รุจนเสรี, 2554) นำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องประกอบด้วยทุกด้านของหลักธรรมาภิบาล (พิทยา สุนทรวิภาต, 2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่งซึ่งมีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยไว้ดังนี้

นุกูล วัฒนการ (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเข้าร่วมกับฟังการประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับต่ำ ส่วนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นรูปธรรม ในการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมรับฟังการประชุมสภาหรือประชุมคณะกรรมการ บริหาร ซึ่งเป็นแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นและชี้แจงวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นให้ประชาชนรับรู้ จึงจะทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วน

ท้องถิ่น สถานภาพทางเศรษฐกิจของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งการเข้าร่วมการบริหารส่วนตำบลพบว่า อยู่ในระดับต่ำ ส่วนสถานภาพทางสังคมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเข้าร่วมรับฟังการประชุมหรือประชุมคณะกรรมการบริหาร การเข้าร่วมกิจกรรมการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าอยู่ในระดับต่ำ

พระสวัสดิ์ ชินวิโส (เชื้อคำสด) (2555) ได้วิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร พบว่าประโยชน์จากการดำเนินงานหรือโครงการต่าง ๆ ควรถึงประชาชนอย่างแท้จริงไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม การตรวจสอบงบประมาณต่าง ๆ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

จตุพล ดวงจิต (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการถ่ายโอนอำนาจของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาให้กับเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา” พบว่า พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจพุทธศักราช 2542 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความประสานไปในทิศทางเดียวกัน คือ มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการ และสามารถตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง แต่ในทางปฏิบัติการที่จะถ่ายโอน โดยภาพรวมยังไม่สอดคล้องประสานกับหลักการแบ่งภารกิจระหว่างราชการบริหารส่วนกลางส่วนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ยังมีปัญหาอุปสรรคหลายด้าน

อรพินท์ สฟโชคชัย (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอรูปแบบ

และแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในระดับ ตำบลและหมู่บ้าน” พบว่า อบต.ชมพู อำเภอสарภัก จังหวัดเชียงใหม่ ใช้กระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาลระดับ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเลือกประยุกต์หลักธรรมาภิบาล 4 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ส่วนอีกสองหลักคือ หลักความรับผิดชอบ และหลักคุณธรรมยังไม่ได้ดำเนินการเพราะเป็นเรื่องนามธรรม

งานวิจัยต่างประเทศ

เอ็นดริก โจสต์ เทนิกส์ (2005) อ้างถึงใน ชีรวัดณ์ ชูญาติ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสังคมสงเคราะห์และหลักธรรมาภิบาลมาใช้วิเคราะห์แนวโน้มภายในประเทศเนเธอร์แลนด์และประเทศเยอรมันนี ผลการวิจัยพบว่า หลังจากสงครามเย็นไปแล้วประเทศทั้งสองได้กำหนดนโยบายในการดูแลประเทศในโลกที่สาม โดยนักสังคมสงเคราะห์ได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของประเทศทั้งสองแต่ยังขาดความเข้าใจในการกำหนดรูปแบบการประเมิน เพราะการกำหนดยุทธศาสตร์ในกระบวนการการจัดทำนโยบายมีการแยกย่อยออกเป็นส่วนๆ มากเกินไปและยังขาดความเข้าใจในความหมายของธรรมาภิบาล

ฟิลิป คิมเมท (2005) อ้างถึงใน ชีรวัดณ์ ชูญาติ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมถึงการมีส่วนร่วม

ของหลักระบบในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่า หลักระบบได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครอง นอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานั้นยังได้เรียนรู้ในการนำหลักระบบมาใช้ในการพัฒนาการเมืองการปกครอง โดยเน้นการนำหลักระบบมาใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจคับขัน เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นหนทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักระบบช่วยสนับสนุนการเมืองการปกครองซึ่งแนวคิดของหลักระบบที่มีมาจากชาติตะวันตกซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหาร

ใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือจุดประสงค์สำคัญของหลักระบบนั่นเอง

กรอบแนวคิด

งานวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักระบบขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักระบบ โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ข้อมูลประชากร

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

การบริหารงานตามหลักระบบขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง
2. ได้ทราบข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง
3. ได้สารสนเทศเพื่อเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การปกครองท้องถิ่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยสรุปในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณกำหนดหมู่บ้านทั้งหมด 10 หมู่บ้านของตำบลวังซ้าย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวบ้าน 371 คน อ้างอิงจากสูตรของการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดค่าความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษานี้เท่ากับร้อยละ 95 มีความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Error) ร้อยละ 5
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักครั้งนี้ประกอบด้วย กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมจำนวน 10 คน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลายจากผู้ให้ข้อมูลโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-to-Face) ใช้แบบสัมภาษณ์

แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) โดยทำการสัมภาษณ์พร้อมกันกับการทำวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบปลายปิด ที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.24 ถึง 0.80 ค่าอำนาจการจำแนกตั้งแต่ 0.3 ถึง 0.67 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

การวิจัยเชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Protocol) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอลำปาง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติ (t -test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเพศและ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกยเหนือ และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเปรียบเทียบเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศชาย 231 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 เพศหญิง 140 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 อายุ 41-50 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 รายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอลำปาง พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาจากรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับที่ 1 ด้านหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.84) อันดับที่ 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.79) อันดับที่ 3 ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.80) อันดับที่ 4 ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.78) อันดับที่ 5 ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.78) และอันดับที่ 6 ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่า S.D. ในภาพรวมพบว่า ทุกประเด็นมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย มีความเบี่ยงเบนน้อย

3. ผลการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอลำปาง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาจากรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.79) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่า S.D. ในภาพรวมพบว่า ทุกประเด็นมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย มีความเบี่ยงเบนน้อย และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน

4.2 เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย จำแนกตามกลุ่มอายุโดยเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 1.168$, Sig = 0.294) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความแตกต่างกันคือ หลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลวังซ้าย ด้านหลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับอายุ 31 - 40 ปี ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 31 - 40 ปี

4.3 เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย จำแนกตามระดับการศึกษา โดยเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 3.357$, $Sig = 0.127$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่าไม่มีความแตกต่างกันทุกด้าน

4.4 เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย จำแนกตามอาชีพ โดยเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 1.663$, $Sig = 0.180$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่าไม่มีความแตกต่างกันทุกด้าน

4.5 เปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 3.190$, $Sig = 0.028$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทุกด้าน

5. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ควรเร่งแก้ไขปรับปรุงด้านหลักความโปร่งใสและหลักความรับผิดชอบ เนื่องจากการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้ายจะเป็นที่ยอมรับ

และไว้วางใจของประชาชน สิ่งสำคัญคือความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ดังนั้น การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานสามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชน ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ความสามัคคีเป็นทีม และสามารถนำมาบูรณาการเข้ากับบริหารงานทั้งในด้านการบริหารจัดการบุคลากร การประสานงาน และการจัดองค์กร โดยการร่วมแรงร่วมใจเป็นคณะแต่ละฝ่าย เป็นการผนึกกำลังให้การปฏิบัติ งานสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาบุคลากรบางส่วนไม่ยอมรับในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

อภิปรายผล

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง อภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยพบว่า อันดับที่ 1 ด้านหลักความคุ้มค่า อันดับที่ 2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม อันดับที่ 3 ด้านหลักนิติธรรม อันดับที่ 4 ด้านหลักคุณธรรม อันดับที่ 5 ด้านหลักความโปร่งใสและอันดับที่ 1 ด้านหลักความรับผิดชอบ อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้ายมีผู้บริหารที่สามารถบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลได้ครบถ้วนทุกด้าน ประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบมองเห็นภาพของการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมย่อมส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นและประชาชนทำให้ชุมชนอยู่ดีมีสุขและเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fukflang (2014) ศึกษาเรื่องความเข้าใจในการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongsriwong (2015) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรดพงศ์ วงษ์สวัสดิ์ และเอนก นอบเผือก (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่านางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งผลการศึกษาพบว่าโดยรวมของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยยังมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1.1 ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย มีการรณรงค์ให้ประชาชนประหยัดทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคำนึงถึงการหมุนเวียนสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Singasai (2013) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลไทยชนะศึก อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักความโปร่งใส

1.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการบริหารแผนงาน/โครงการ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดโดยมีการทำประชาคมเพื่อค้นหาปัญหาและเสนอ

แผนงานโครงการ มีส่วนร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การแข่งขันกีฬากีฬา การรณรงค์น้ำดื่มสะอาด งานประเพณีต่าง ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนงานโครงการ และตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน/หมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongsawad (2016) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า รวมอยู่ในระดับมาก อันดับหนึ่งที่หนึ่ง คือด้านหลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามารับฟังการประชุมสภาเพื่อกำหนดนโยบาย ออกระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน/หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาชุมชน/หมู่บ้าน และอันดับสุดท้าย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน

1.3 ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่อประชาชนด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ มีความชัดเจนปฏิบัติตามกฎหมาย มีระเบียบและข้อบังคับของทางราชการที่เชื่อถือได้อย่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Meungpratap Phra (2011) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน อันดับที่ 1 คือ หลักนิติธรรม รองลงมา หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า พบว่าโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย มีความสุภาพอ่อนโยนและมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการกับประชาชนและปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรม มีภาวะผู้นำปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fukflang (2014) ศึกษาเรื่องความเข้าใจในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลท่าทอง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

1.5 ด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย มีค่าประกาศให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนในการขอตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ.2540 และการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชน ตรวจสอบได้ มีการประชาสัมพันธ์/เปิดเผยให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่มีความถูกต้องชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chokchutchawankul (2013) ได้วิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ด้านหลักความโปร่งใส รองลงมาได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า

1.6 ด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย ปฏิบัติตามข้อกำหนดและ

นโยบายที่ได้ประกาศต่อประชาชนในชุมชนได้ทราบอย่างครบถ้วน อีกทั้งบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและผู้บริหารมีวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srivaranon (2015) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจอมทองตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านคุณธรรม และด้านความโปร่งใส

2. อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ประชาชนในพื้นที่บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย แตกต่างกันจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเพศเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันเพศชายอาจมีความสนใจและเข้าใจเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างจากเพศหญิง ทำให้ความเข้าใจในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้าใจที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Chokchutchawankul (2013) ได้วิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

จำแนกตามตัวแปรเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นประชาชนผู้มีรายได้ค่อนข้างน้อย อาชีพรับจ้างลักษณะของการตั้งบ้านเรือนกระจายตามไร้อยู่บนเนินเขาอยากต่อการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ทำให้ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานมีความแตกต่างกับประชาชนที่มีรายได้กลุ่มอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Kreusuwan (2015) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดตาก ผลการวิจัย พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันของประชาชนในพื้นที่มีผลทำให้การบริหารงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับบรรลพพงศ์ วงษ์สวัสดิ์ และอนนท นอบเผือก.(2561)ที่วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่านางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ที่พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย ได้แก่ การชี้แจงและให้รายละเอียดในการดำเนินงานตามโครงการ ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างที่ถูกต้องและชัดเจน องค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย ควรเสริมสร้าง “ธรรมาภิบาล” ในการบริหารจัดการให้เป็นปัจจุบัน มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงข้าราชการและลูกจ้าง

ทุกระดับให้มีพื้นฐานทางจิตใจยึดมั่นในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ความรอบรู้และความมีเหตุผล รู้จักสิทธิหน้าที่และสำนึกรับผิดชอบ อันจะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบโครงสร้าง กลไก กระบวนการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยอย่างมีส่วนร่วม โดยต้องมีการปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ ที่สำคัญขอให้ผู้บริหารกำชับ ผู้รับผิดชอบจัดทำแผนจัดซื้อจัดจ้างให้ครอบคลุมทุกโครงการ รวมถึงการใช้อำนาจของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่ขาดไม่ได้ในการรักษาธรรมาภิบาล (Good Governance) สามารถควบคุม พฤติกรรมคอร์รัปชั่น ได้ด้วยการควบคุมนักการเมืองและผู้บริหารไม่ให้ประพฤติกินขอบเขตและแสวงหา ผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกวงการให้มีความโปร่งใส และสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 4 ได้กล่าวถึง การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐโดยส่วนราชการต้องกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้ในแต่ละงานหรือโครงการ ซึ่งต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการและประชาชนทราบทั่วกันด้วย (มาตรา 20)และในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง ให้ส่วนราชการดำเนินการโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม (มาตรา 23) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongduong. (2011) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิเคราะห์พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการชี้แจงรายละเอียดในการดำเนินงานตามโครงการและการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสมและเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย ควรมีการตรวจสอบการออกข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบ ให้สอดคล้องกับความจำเป็นของท้องถิ่น เพื่อให้การออกข้อบัญญัติ กฎ ระเบียบตรงกับสภาพปัญหาและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
2. ควรมีการจัดแถลงผลงานกิจกรรมดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกรอบปี
3. ควรยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล คือยึดถือความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความสมานฉันท์ สามัคคี ดำเนินงานอย่างโปร่งใส เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ให้ความเสมอภาคแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเคารพ คัดค้านของมนุษย์ ไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชน ทั้งนี้ควรริเริ่มโครงการและกิจกรรม โดยยึดประชาชน เป็นศูนย์กลาง

ด้วยการสำรวจความคิดเห็น ปัญหา ความต้องการของประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ การตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบดำเนินงานอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

4. ควรจัดระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบ รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและด้านความรับผิดชอบ เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. ควรศึกษาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่า การบริหารความแตกต่างของรูปแบบการบริหารงาน
3. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้นในระดับอำเภอหรือจังหวัดที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

บรรณานุกรม

- กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF). (2540). **ถอดบทเรียนวิกฤตต้มยำกุ้งผ่านเศรษฐกิจประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน**. สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ISBN 2287-0520.<http://www.parliament.go.th/library>.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2554). **การเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ. จตุพล ดวงจิต. (2554). ได้วิจัยเรื่อง **“การกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการถ่ายโอนอำนาจของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาให้กับเทศบาลพระนครศรีอยุธยา”**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ธีรยุทธ์ บุญมี. (2542). **หลักรัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีรวัฒน์ ชูญาติ. (2552). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 2**. การค้นคว้าอิสระ การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสาน. วรรณพงษ์ วงษ์สวัสดิ์ และเอก นอบเผือก. (2561). ได้วิจัยเรื่อง **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่านางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดจังหวัดพิษณุโลก**. วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 ม.ค. - เม.ย. 25
- นุกูล วัฒนาร. (2554). **การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย อำเภอมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี**. รายงานการศึกษานิเทศรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, กรุงเทพมหานคร.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). **การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ปัญญา ฉายะจินตวงศ์ และรัชนี ภูตระกูล. (2549). **ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- ประมวล รุจนเสรี. (2554). **การบริหาร-การจัดการที่ดี (Good Governance)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสา รักษาดีเนต.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2556). **ทฤษฎีองค์การสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยา สุนทรวาท. (2554). **การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพมหานคร. พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). **ยุทธศาสตร์พระพุทธศาสนากับการพัฒนาประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก 9 ตุลาคม 2546.
- พระสวัสดิ์ ชินวโส (เชื้อคำสด). (2555). การศึกษาเรื่อง **ความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). **การจัดการและพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: วีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด.

- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. (2545). **Good governance** กับการพัฒนาข้าราชการ. กรุงเทพมหานคร: หจก. ไอเดียริสแควร์.
- สำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. (2556). รายงานผลการประเมินประสิทธิภาพ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2558. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. กระทรวงมหาดไทย.
- สิริพัฒน์ ลากจิตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ แสงนิมนวล.(2552). **หลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งในปี 2004**. กรุงเทพมหานคร: ส เจริญ การพิมพ์.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2553). วิจัยเรื่อง **แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอรูปแบบและแนวทางในการสร้างธรรมาภิบาลในระดับตำบลและหมู่บ้าน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาสารคาม. Chokchutchawankul. A.(2013). **The management according to good governance at the sub-district administrative organization: case study of NongYa Sai District area, Suphanburi Province**. Thesis of Master of Education. Thongsook College. (in Thai)
- Fukflang, S. (2014). **Staff understands on management according good governance at Thahong Sub-district Administrative Organization, Sawankhalok District,Sukhothai Province**. Thesis of Master of Education. Thongsook College. (in Thai)
- Kreusuwan, B. (2015). **Study of good governance management of chief executive of the SAO in Tak Province**. Thesis of Master of Public Administration. Thongsook College. (in Thai)
- Meungpratup Phra. (2011). **The administration of sub-district organization according to good governance Bangkrauy District Nonthaburi**. Graduate School Master of Arts Thesis. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (in Thai)
- Singsai, M. (2013). **Staffs understanding on good governance at Thai Chana SuekSub-district Administrative Organization, ThungSaliam District, Sukhothai**. Thesis of Master of Public Administration. Thongsook College. (in Thai)
- Srivaranon, S. (2015). **Management according to good governance at Chom Thong Sub-district Administrative Organization Mueang Phitsanulok Province**. Thesis of Master of Education. Thongsook College. (in Thai)
- Thongduong, S. (2011). **Management according to good governance at Pang Makha Sub-district Administrative Organization, KhanuWoralaksaburi District, Kamphaeng Phet**. Graduate School Master of Arts (Public Administration) Thesis. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (in Thai)

- Wongsawad, T. (2016). **The administration according to good governance at ThapPhuengSub-district Administrative Organization, Si Samrong District, Sukhothai Province.** Academic Service Research Literature within the Project of Memorandum of Understanding “Sub-district Administrative Organization with Moral and Good Governance for Servicing”. Bangkok: Thongsook College. (in Thai)
- Wongsriwong, P. (2015). **Adaptation of good governance into management at LanKrabue Sub-district Administrative Organization LanKrabue District Kamphaeng Phet.** Thesis of Master of Public Administration. Thongsook College. (in Thai)
- World Bank. (1989). **World Development Report 1989 : Financial Systems and Development.** New York: Oxford University Press. © World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/5972> License: CC BY 3.0 IGO.
- Yamane Taro. (1970). **Statistic: An Introductory Analysis.** Tokyo: Harper International Edition.